Posudek bakalářské práce *Příklonné -s v mluvené češtině*

Bakalářská práce Mikuláše Preiningera se zabývá otázkou, které se dosud věnovalo vcelku málo soustavné pozornosti, a to existencí tzv. příklonného -s a jeho konkurencí s tvarem *(j)si*.

Práce nejprve představuje dosavadní představy o užívání těchto variant, přičemž celou problematiku staví do rámce výzkumu užívání příklonek jako takového, a to včetně výzkumu zahraničního. Domnívám se, že tato část práce přináší komplexní shrnutí problematiky a je myslím cenné, že je úzce propojena s druhou, výzkumnou částí, a to tak, že jsou na jejím základě zformulovány hypotézy, které se následně ověřují.

V druhé části práce pracuje autor s daty získanými z korpusu ORAL2013. Autor nepracoval s pouhým náhodně vybraným vzorkem z tohoto korpusu, nýbrž do své analýzy zahrnul všechny výskyty příklonného *-s* a jemu konkurujícího tvaru *(j)si*, které jsou v korpusu obsaženy (s výjimkou tvarů kondicionálových). To de facto znamenalo projít všechny výskyty tokenů *si* a *jsi* (celkově téměř 28 000 tokenů) a odlišit případy, které měly být předmětem výzkumu od těch, kdy jde o zájmeno, respektive kdy jde o případ auxiliáru, který do konkurence s příklonným *-s* nevstupuje (či případně, kdy jde o něco jiného, tedy například překlep). Všechny identifikované případy bylo spolu s výskyty *-s* potřeba následně oanotovat a připravit pro analýzu. Samotné vytvoření datového souboru tak představuje výsledek úctyhodné dlouhotrvající práce. Získaná data tak mohou být velice užitečným materiálem pro případné další analýzy této problematiky.

Samotná analýza je zajímavá. Autor ukazuje, že varianta *-s* obecně výrazně převažuje nad variantou *(j)si*, přičemž tento rozdíl je dále strukturován na základě dalších proměnných. Především se pak ukazuje, že naprostá většina výskytů obou variant je (v souladu s očekáváním) v postiniciální pozici, ale že se volba mezi zkoumanými variantami liší na základě relativní pozice (v antepozici je tendence preferovat *-s* slabší než v postpozici či nekontaktní pozici), dále na základě regionální příslušnosti mluvčího (zde je vskutku zajímavé, že v oblastech, kde Český jazykový atlas konstatuje užívání plné varianty, je skutečně tendence preferovat variantu *-s* slabší) a na základě předchozího segmentu (po frikativách a afrikátách je zřejmě z výslovnostních důvodů tendence užívat *-s* slabší než po jiných hláskách). Vcelku nepřekvapivě se rozvněž projevil rozdíl mezi tvary, které byly spojeny s reflexivními zájmeny *se* a *si* (ve spojení s těmito zájmeny byla tendence užívat krátkou variantu zásadně vyšší než jinde).

Analýza mi připadá přesvědčivá a nemám k ní zásadnější výhrady. Autora bych se v rámci obhajoby chtěl zeptat na to, zda přemýšlel o veřejném zpřístupnění svých oanotovaných dat a jakou formou by to chtěl provést.

Po jazykové, formulační a stylové stránce je práce na velmi dobré úrovni. Práce jasně splňuje nároky kladené na bakalářské práce. Práci proto doporučuji k obhajobě a navrhuju ji hodnotit známkou **výborně**.

V Praze dne 18. srpna 2017

Mgr. Jan Chromý, Ph.D.